

El diccionari més viu

El Fabra més actual i complet és la nova edició del *Diccionari de la llengua catalana* d'Enciclopèdia Catalana, especialment il·luminada pel lingüista que millor ha entès Fabra, Joan Coromines.

Joan Coromines, la persona que ha entès millor i ha estimat més Pompeu Fabra, ha il·luminat amb la seva obra la feina dels redactors del diccionari més actual i complet que hi ha ara al mercat, la tercera edició, ampliada i revisada a fons, del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Enciclopèdia.

Marc Sagristà i Artigas, responsable de l'edició, escriu en una nota editorial que entre la primera edició de 1982 i l'actual, cal destacar la publicació del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* (1982-1991) de Joan Coromines, la "novetat lexicogràfica més important" d'aquests anys pel que fa a les publicacions, "una obra fonamental comparable al *Diccionari General* de Fabra o al *Diccionari Català-Valencià-Balear* d'Alcover i Moll."

En els castellanismes aparents, per exemple, la nova edició recull per primer cop aquells que, segons Coromines, han demostrat la seva antiguitat, o ni tan sols ho són amb seguretat, com *entregar*, *clero*, *caldo*, *puro*, *trago*, *quadro*, *rotllo*, així com *cuidar* i *curar* en la seva aplicació sanitària.

També, seguint el mateix consell, s'han corregit paraules. Es dona preferència a *bòvila* sobre l'antic *bòbila*; *peveter* sobre *pebeter* i *rivet* sobre *ribet*. I en algun cas, se n'ha eliminat, com el modern *entorpir*, que Coromines jutja innecessària.

En els accents, s'hi incorporen, sense rebutjar les anteriors, formes documentades per Coromines en àmplies contrades com *sépia* amb l'accent tancat. Llàstima que no les hagin recollides totes, com són els casos de l'accent tancat de *bèstia* i de l'obert de *reddòs*.

El volum fa 400 pàgines més que les dues edicions anteriors. Però la tria d'un paper més prim i d'un format un pèl més gran en alçada el fa més lleuger, de més

Diccionari de la llengua catalana. Enciclopèdia en treurà ben aviat l'edició de luxe i l'econòmica.

bon llegir i consultar. A més, la tipografia de la tripa ha estat molt ben escollida. El cos petit del text no en frena la lectura, gràcies al nou tipus de lletra i al bon resultat del contrast entre la rodona, la negreta i la cursiva. Enciclopèdia Catalana en farà aviat una edició de luxe, en pell, i una altra d'econòmica, amb cobertes toves.

Les cobertes i les sobrecobertes han estat dissenyades de nou per Ricard Badia, el dissenyador de Columna incorporat fa poc a Enciclopèdia Catalana. Badia ha dissenyat també la nova marca dels diccionaris de l'Enciclopèdia.

En aquestes 400 pàgines de més, a més del consells de Coromines hi caben una llarga llista d'altres. Des de les noves ac-

cepcions de *cava*, *porro* i *virus* (informàtic), fins a *competivitat*, *balcanitzar*, *artificiositat*, *xifonier*, *escalfaplats*, *interprofessional*, *leotards*, *pantis*, *portaescuradents*, *preocupant*, *decorat*, *bonsai*, *bricolatge*, *colpista*, *divorcista*, *escàner*, *fax*, *insubmís*, *microones*, *parament*, *sida*, *suavitant*, *videoclip*, i fins i tot la *creïlla*, la patata valenciana.

I ja que parlem de la teca, recordem que s'hi inclou *bíter*, *brandada* (de bacallà), *crep*, *curri*, *daiquiri*, *espagueti*, *kiwi*, *mussaka*, *paté*, *pizza*, *pizzeria*, *sake* i *xucrut*, entre altres.

En informàtica, l'enriquiment ha estat notable. De les 378 entrades comptabilitzades en aquest camp, 223, és a dir, un 60 per cent, són noves.

La llista d'estrangerismes, paraules que s'hi incorporen sense catalanitzar-les, ha passat de trenta a set-centes. Ara hi trobarem, *brunch*, *boutique*, *blue jeans*, *hit-parade*, *kleenex*, *jet-set* i *top-less*. D'altres s'han catalanitzat en aquesta ocasió, com *esmòquing*, el ja esmentat *espagueti*, *flaix*, *fúting*, *gueto*, *jòguing*, *lfting* i *ponxo*.

Els responsables del diccionari han enviat totes les novetats a l'Institut d'Estudis Catalans. "N'han refusat poques, algunes de tècniques", ens diu Josep Torras i Rodargas, assessor lingüístic. "En alguns casos, nosaltres hem optat per unes solucions encara que ells encara estiguin estudiant la forma de la paraula. En cap moment no hem publicat una forma que s'oposés a la seva, tret del cas de la supressió de la lletra "e" en compostos com *autoscola* o *polisportiu*. L'Institut diu que cal suprimir la "e" i això és el que hem fet sempre, però ara ells tornen a posar-la i proposen escriure *autoescola* i *poliesportiu*. Nosaltres hem decidit de mantenir-les sense la "e" a l'espera que es clarifiquin".

Lluís Bonada